

Välitä
viljelijästä



Välitä
poronhoitajasta



Välitä
kalastajasta



Varhaisen tuen palvelut

Yhteistyö on vuorovaikutusta – kuuntelemme toiveitanne



Varhaisen tuen palvelut 1.1.2025 alkaen

Välitä
viljelijästä



Välitä
poronhoitajasta



Välitä
kalastajasta



Palvelut **MYEL-vakuutetuille maatalousyrittäjille, kalastajille ja poronhoitajille**

- tavoitteena työkyvyn tukeminen, työkyvyttömyyden ennaltaehkäisy sekä työurien pidentäminen

Melan tarjoamia **varhaisen tuen palveluja** ovat:

- Työkykyneuvojen palvelut
- Harkinnanvaraiset ostopalvelusitoumukset mielenterveyden asiantuntijapalveluihin
- Työkyvyn tukemiseen liittyvä koulutus, viestintä ja digitaaliset palvelut
- Varhaisen tuen verkoston ylläpitäminen ja koordinointi

Ostopalvelusitoumukset mielenterveyden asiantuntijapalveluihin

- Mielenterveyden asiantuntijapalvelulla tarkoitetaan psykoterapeutin, psykologin, tai psykiatrian erikoislääkärin palveluja
- Työkykyneuvojan suosituksesta työkyvyn tukemiseksi
- Harkinnanvarainen, ei valitusoikeutta tai määräaikaa antamiselle
- Enimmäisarvo 500€
- Ostopalvelusitoumus on käytettävä kahdentoista kuukauden kuluessa sen antamisesta
- Asiakas voi saada enintään kaksi sitoumusta viiden kalenterivuoden ajanjaksolla

Välitä
viljelijästä



Välitä
poronhoitajasta



Välitä
kalastajasta



Koulutus ja digitaaliset palvelut

Välitä
viljelijästä



Välitä
poronhoitajasta



Välitä
kalastajasta



Varhaisen tuen palveluihin sisältyvät myös

- työkyvyn tukemiseen ja työkyvyttömyyden ennaltaehkäisyyn liittyvien koulutusten ja digitaalisten palvelujen järjestäminen
- varhaisen tuen palveluihin liittyvä viestintä

Palveluita ovat mm.

- Viljelijän työkykymittari
- Hyvinvoinnin ABC > **Työkyvyn ABC**
- Vahva mieli –valmennus
- Erilaiset vertaistukiryhmät tarpeen mukaan

Varhaisen tuen verkosto

Välitä
viljelijästä



Välitä
poronhoitajasta



Välitä
kalastajasta



- Työkyvyn varhaisen tuen **moniammatillinen yhteistyöverkosto**
- Maatalousyrittäjien, poronhoitajien ja kalastajien sidosryhmiä, jotka omassa työssään tapaavat yrittäjiä, tekevät havaintoja heidän hyvinvoinnistaan ja voivat tarpeen mukaan **ottaa asian puheeksi ja ohjata palvelujen piiriin**
- Asiantuntijapalvelut osana ratkaisuja
- Työkykyneuvojat koordinoivat kukin oman alueensa verkostoja
- Varhaisen tuen verkostoon kuuluu yli 100 yhteisöä
- Poronhoitajien sidosryhmiä on jo liittynyt mukaan. Paliskunnat voivat liittyä verkostoon.
- Toiveena aktiivinen, vastavuoroinen yhteistyö 😊
- <https://www.mela.fi/tyokykypalvelut/varhaisen-tuen-palvelut/varhaisen-tuen-verkosto/>

Sidosryhmäyhteistyö - yhdessä toimimisen hyötyjä

- **Laajempi asiantuntemus, yhdessä on:**
 - Enemmän tietoa
 - Enemmän kokemusta
 - Laajempia verkostoja
 - => asiantuntemuksen ja ammattitaidon kasvaminen
- **Työnjako**
 - Projektin tehtävänä kuunnella, kartoittaa ja koordinoida
 - Projektin maksuttomia tilakäyntejä ja työtä voi hyödyntää asiakkaan eduksi (esim. rästilaskujen kokoaminen)
 - Yhteinen tilakäynti, yhdessä jaettu tilannekuva ja ratkaisut (vrt. erikseen tehdyt tilakäynnit)
- **Vertaistuki**
 - Hankalien tilanteiden käsittely
 - Kuormituksen pienentäminen



Työkykyneuvojan palvelu on henkilökohtaista kohtaamista



Mielenterveyteen liittyvistä asioista ei ole helppo puhua



Puhumattomuuden kulttuuri

Harva osaa sanoittaa sitä, mihin tarvitsee apua

Yhteydenotto tulee useimmiten talousvaikeuksien vuoksi, mutta sen mukana tulee paljon muutakin, kun vähän auttaa sanoittamisessa.

Kuormittavia seikkoja

Talous

- tulot ja menot eivät ole tasapainossa

Ihmissuhteet

- parisuhde ja sukupolvien väliset haasteet

Uupuminen

- paljon työtä ja stressiä (monia eri tulonlähteitä)

Yksinäisyys

- eristäytyminen / häpeä

Riippuvuudet

Kulttuurilliset ja kielelliset seikat

- yhteisölliset paineet

Tulevaisuuden uhkat (ilmastonmuutos, petovahingot, energiahankkeet...)

Mistä ei voi puhua,
siitä ei voi toipua



2017 Tästä lähdettiin viljelijöiden kanssa

Motivaatio on vähissä

- pitkään jatkuneet vaikeudet
- helpotusta ei ole näköpiirissä
- syylistäminen

Muutoskriisiä on liikkeellä
– tarttis tehdä jotaki, mutta mitä...

Muutos pelottaa ja sitä vastustetaan
- vastarinta on luonnollista



2025 Tästä on lähdetty poronhoitajien kanssa

Motivaatio on vähissä

- pitkään jatkuneet vaikeudet
- helpotusta ei ole näköpiirissä
- syylistäminen

Muutoskriisiä on liikkeellä
– tarttis tehdä jotaki, mutta mitä...

Muutos pelottaa ja sitä vastustetaan
- vastarinta on luonnollista



Kuva tekoäly: väsynyt poromies

2025 Tästä on lähdetty poronhoitajien kanssa

Ahdistusta ja itsetuhoisuusriskiä lisää
myös se, ettei uskalleta hakea apua

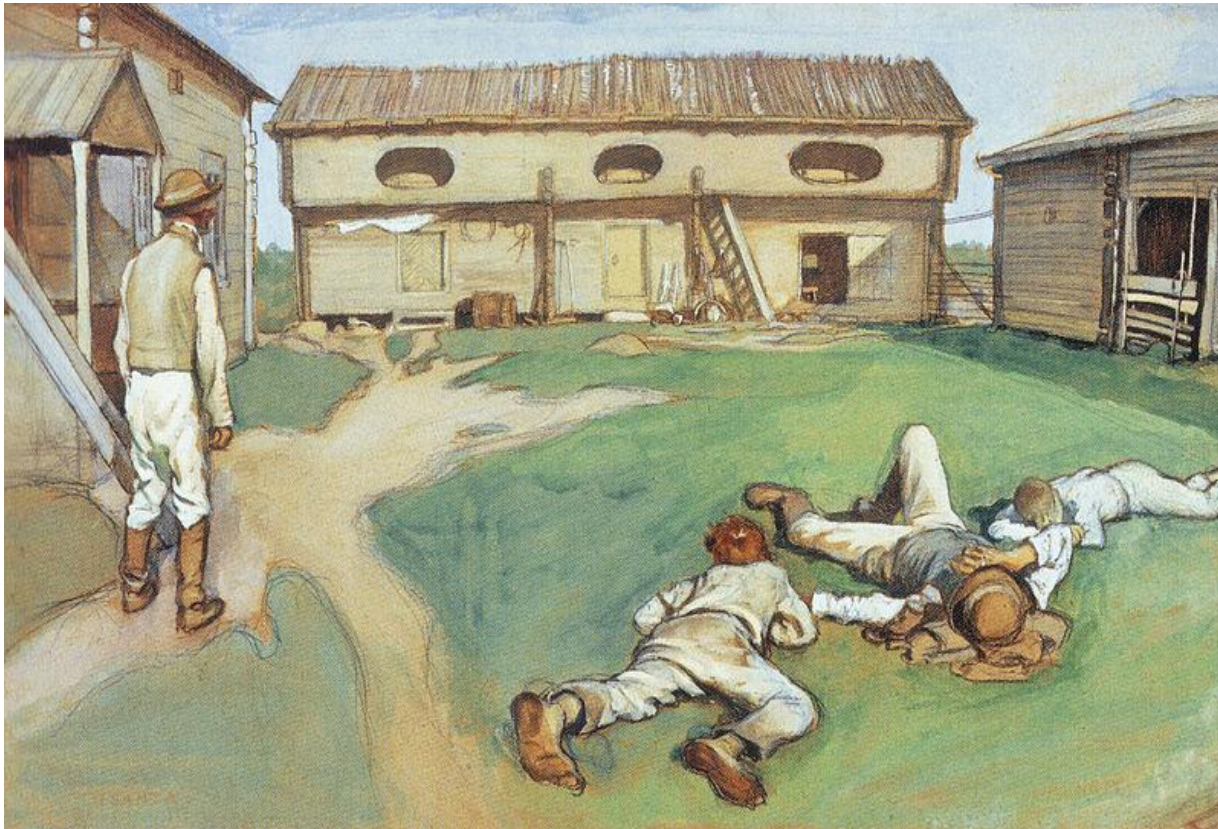
Vain yhteistyötä tekemällä voimme
oppia toisiltamme



Kuva tekoäly: väsynyt poromies

Motivaation ja jaksamisen puute näkyy

V 2017 esityksestä kuva asiakastilojen ilmapiiristä
Sama pätee edelleen – miksi?

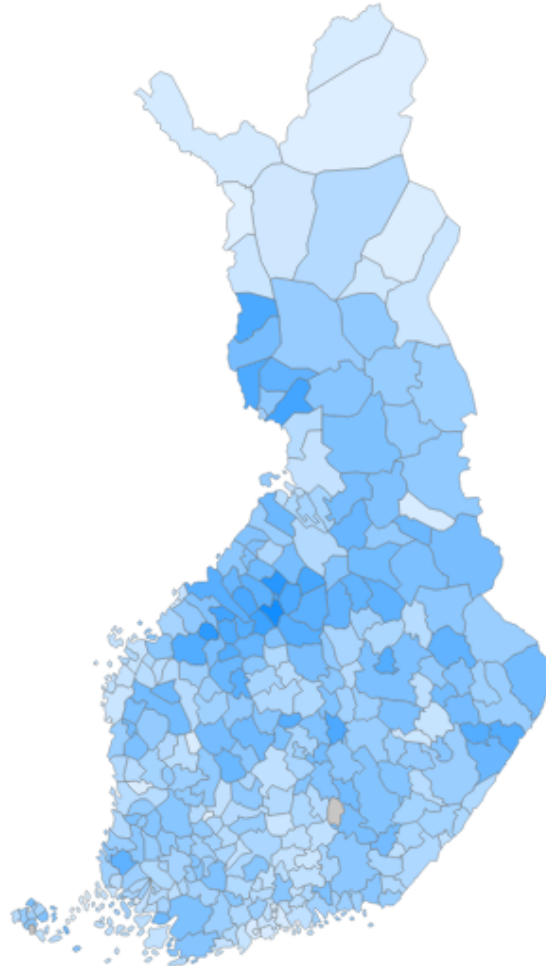


Tavoitteita ei saavuteta (esim talouden tasapaino)
”porkkana” siirtyy aina eteenpäin



Työterveyshuollon liittymisaste

Maakunta	Vakuutettuja	Liittymisaste
Ahvenanmaa	415	23,1 %
Etelä-Karjala	1161	18,9 %
Etelä-Pohjanmaa	5097	32,7 %
Etelä-Savo	2052	28,7 %
Kainuu	722	33,8 %
Kanta-Häme	1734	21,7 %
Keski-Pohjanmaa	1252	48,7 %
Keski-Suomi	2400	29,2 %
Kymenlaakso	1320	27,7 %
Lappi	1694	21,0 %
Pirkanmaa	3601	23,6 %
Pohjanmaa	2888	18,5 %
Pohjois-Karjala	1841	34,4 %
Pohjois-Pohjanmaa	4280	33,4 %
Pohjois-Savo	3631	31,9 %
Päijät-Häme	1680	12,5 %
Satakunta	2548	22,9 %
Uusimaa	3460	16,4 %
Varsinais-Suomi	4586	22,5 %
Yhteensä	46362	26,4 %



Liittyneet

30.6.2025

Maatalousyrittäjät

Sukupuoli Liittyneitä

mies	26,39 %
nainen	30,21 %
Yhteensä	27,51 %

Työterveyshuollon piirissä olevat tilat

7998

Asiakasryhmittäin

Maatilatalouden yrittäjät

Sukupuoli Liittyneitä

mies	27,04 %
nainen	30,58 %
Yhteensä	28,09 %

Poronhoitajat

Sukupuoli Liittyneitä

mies	8,95 %
nainen	3,11 %
Yhteensä	7,73 %

Kalastajat

Sukupuoli Liittyneitä

mies	4,82 %
nainen	12,82 %
Yhteensä	5,47 %

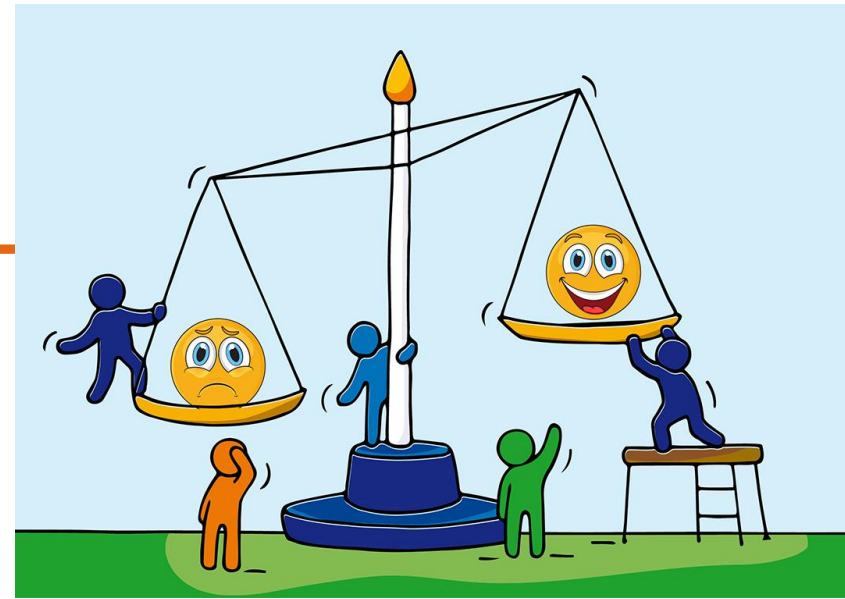
Poronhoitajat
mies 8,95%
Nainen 3,11%
Yhteensä 7,73%

Viljelijän tykymittari

<https://tykymitari.mela.fi/>

Opit, miten työkykysi vastaa työsi vaatimuksia.
Tunnistat, mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota.
Saat ohjauksen sinulle hyödyllisiin palveluihin.
Kiinnostut hyvinvointisi kehittämisestä.
Näet, millainen on oma työkykysi verrattuna muihin maatalousyrittäjiin

Ensi vuonna aloitetaan uudistus, jossa poronhoitajille on oma testi.



Apuja työkalupakkiin

Maatalousyrittäjän työkyvyn ABC

Oulussa 29.10-30.10.2025 Hotelli Lasaretti

Torniossa 26.11-27.11.2025 Park Hotel

V 2026 Poronhoitajille oma työkyvyn ABC

Hyvinvointipäivä Oulussa 12.11.2025 Radisson Blue

Mela Tapahtumat <https://www.mela.fi/tietoa-melasta/tapahtumat/>



Välitämme poronhoitajasta



Melan Varhaisen tuen palvelut on yksi lenkki auttajien ketjussa.

Me välitämme yhdestä ihmisestä kerrallaan.



Solekko soittaa Kiitos

Kuva Inarilta Eija Tammela